

при взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів. Таким образом, впервые в Молдове, был осуществлён синтез нового генома винограда ($n = 19$), состоящего из генома евроазиатского винограда *Vitis vinifera* и генома американского спонтанного вида *Vitis rotundifolia* ($n = 20$).

Перечень ссылок:

1. Topală Ş., Dadu C., Ivăşişin D. Hibridarea distantă – metodă eficientă de creare a speciilor sintetice de viţă de vie. // Conferinţa internaţională consacrată jubileului a 100 de ani de la naşterea prof. G. Ia. Rudi. Chişinău, 2007.
2. Топалэ Ш. Кариология, полиплоидия и отдалённая гибридизация винограда // Кишинэу, 2008, стр. 35–51, 318–356.

УДК 635.92:582.681.81

¹Іщук Л.П., ²Іщук Г.П.

¹Білоцерківський національний аграрний університет, Соборна пл., 8/1, м. Біла Церква Київська обл., Україна; індекс 09117, e-mail: ishchuk29@gmail.com

²Уманський національний університет Садівництва, вул. Інститутська 1, м. Умань Черкаська обл., Україна; індекс 20305, e-mail: sobaka.kot2011@gmail.com

РОСЛИНИ РОДИНИ *SALICACEAE* MIRBEL. У ФІТОДИЗАЙНІ

В дохристиянські часи і впродовж тисячолітньої християнської історії українці вивчали корисні властивості верб (*Salix* L.) і тополь (*Populus* L.) намагались застосовувати їх у різних сферах своєї діяльності. Вербка є символом нашої держави України і уособлює у собі магичну цілющу космологічну силу. Древні слов'яни вважали її Деревом Життя. Вербка, символізуючи пробудження живої природи, широко використовується у релігійному обряді Вербної неділі – як атрибут зустрічі свята Входу Господнього в Єрусалим [1].

Можливості верб щодо використання в лозоплетінні більш широко розроблені і вивчені. Однак, щодо використання в квітковому аранжуванні залишаються невпорядкованими розрізненими і не повними відомості про асортимент верб і тополь, стилі і способи складання з них композицій. Мета роботи – проаналізувати асортимент рослини родини *Salicaceae* та прийоми їх використання в квітковому аранжуванні.

У результаті проведеного аналізу нами встановлено, що у закритих приміщеннях рослини родини *Salicaceae* представлені як у контейнерній культурі так і у зрізі в композиціях на оазисі та у ємностях. У контейнерній культурі використовують щеплені штаблові форми – *S. caprea* L. ‘Kilmarnok’, *S. caprea* ‘Pendula’, *S. integra* Thunb. ‘Nakuro-nashiki’, *S. integra* ‘Pendula’, *S. udensis* Trautv. ‘Sekka’ та кореневласні форми *S. miyabeana* Seemen, *S. alba* L. × *S. matsudana* Koidz., *S. matsudana* ‘Tortuosa’, *S. purpurea* L. ‘Nana’, *S. elaeagnos* Scop. Їх часто виставляють у закритому середовищі біля мініводойм, фонтанів, водоспадів, скульптури на виставках, у холах, вестибюлях, вокзалах влаштовують «болотні», «прибережні» і «лісові» мікроландшафти з використанням карликових верб у контейнерах. За своїм призначенням у складі фітокомпозиції види та форми верб і тополь можуть виконувати структурні (основні), акцентні, допоміжні і відтіняючі функції. Фітокомпозиції і мікроландшафти з участю верб і тополь у фітодизайні закритого середовища можуть виступати головним елементом у композиційному вирішенні інтер’єру, природним фоном для витворів монументального або декоративного художнього мистецтва, доповненням архітектурно-просторового вирішення приміщення та акцентом в змінній експозиції.

У зрізаному вигляді найчастіше використовують гілки рослин родини *Salicaceae* у сезонних весняних композиціях, а також для

постійних сухих композицій, які можуть зберігати декоративність впродовж кількох років. Гілки цих видів можна піддати кристалізації, а листки – скелетизації для створення сухих композицій. Весняну композицію можна скласти у найрізноманітнішому стилі: це може бути європейський стиль, коли поєднується вишуканість і шарм, в сільському стилі – коли наголос робиться на природність; в стилі ікебани – у такому випадку формується невелика композиція, яка інколи складається всього з декількох гілок, але їх краса гармонійно підкреслюється. Верби і тополі входять до складу композицій складених у формі піраміди або трикутника, або невисокого букета круглої форми у класичному стилі.

У весняних букетах добре виглядають щойно розкриті пагони з молодими листочками і сережками. *S. alba*, *S. triandra* L., *S. pentandra* L., *S. viminalis* L., *S. alba* ‘Vitellina pendula’, *S. alba* × *S. matsudana*, *S. elaeagnos*, вигонку яких нескладно провести в домашніх умовах у січні-березні.

Останніми роками стали дуже модні тенденції до створення весняних композицій з декорованими кошиками, сплетеними з однорічних обкорених і необкорених пагонів *S. alba*, *S. triandra*, *S. caprea*, *S. purpurea*, *S. viminalis*, *S. alba* ‘Vitellina pendula’. Застосовують верби і для виготовлення каркасів вінків та каркасних букетів. Зазвичай зрізують пагони восени в жовтні або листопаді. Часто для створення сухих вербових композицій використовують *S. alba* ‘Vitellina pendula’, *S. alba* × *S. matsudana*, *S. matsudana* ‘Tortuosa’. Химерна форма вигнутих гілок *S. alba* × *S. matsudana*, які то переплітаються одна з одною, то закручуються по спіралі, ідеально підходить для створення ефектних інтер’єрних композицій та декорування лінійних чоловічих букетів. Креативно виглядає у композиція декоративна форма *S. matsudana* ‘Tortuosa’ зі змієподібно-вигнутими, висхідними, оливково-

зеленими пагонами і листочками закрученими в неповні спіралі. *S. matsudana* ‘Tortuosa’ часто використовується в масштабних композиціях. Химерні лінії, створені скрученою формою верби, дозволяють вписати аранжування в сучасний стильний дизайн інтер'єру, доповнити його оригінальними штрихами. Будучи ідеальним матеріалом для квіткового аранжування, верби із звивистим гіллям використовуються флористами для додання композиціям графічності і бездоганного стилю. Вигнуті гілки декоративної верби – не тільки стильне, але і практичне рішення для оформлення інтер'єру.

Благодатним матеріалом для аранжування є гілки з крон старих дерев тополь, де річні прирости пагонів незначні і тому вигини стають чіткішими і товстішими. Нерідко композиція з таких гілок має дуже гарний графічний малюнок, і потребує зовсім небагато квітів для доповнення.

Відомо, що лінії підсилюють емоційне сприйняття композицій. Прямі, спрямовані вертикально вгору стебла *S. alba*, *S. caprea*, *S. triandra*, *S. pentandra*, *S. viminalis*, *S. fragilis*, створюють відчуття урочистості, піднесеності, а опущені вниз *S. alba* ‘Vitellina pendula’, *S. caprea*, ‘Kilmarnok’ і ‘Pendula’ – скорботи, схиляння. Композиція стає динамічною, якщо лінії в ній спрямовані в одну сторону або згинаються так, ніби підкоряючись то подуву невеликого вітерця, то стрімкого вихору.

Таким чином, рослини родини *Salicaceae* у контейнерах та у зрізаному вигляді використовують для формування точкових, лінійних паралельних і вертикальних композицій, створення каркасних букетів і композицій у кошиках та «болотного», «прибережного» і «лісового» мікроландшафтів.

Перелік посилань:

1. Іщук Л.П. Іщук Г.П. Верба в етнокультурних традиціях і звичаях

українців // Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої року культурної спадщини у Європі (4–7 липня 2018 року) / за загал. ред. І. С. Косенка. – Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2018. – С. 100-108.

УДК 001.4 (477): 581.6: 634.1/7

Меженський В.М.

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна, 03041, E-mail: mezh1956@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОЇ НОМЕНКЛАТУРИ ПЛОДОВИХ РОСЛИН

Мета. Проаналізувати в історичному аспекті формування українських назв плодових рослин, висвітлити деякі проблемні питання української номенклатури плодових рослин і запропонувати шляхи до консенсусного упорядкування системи фітонімів природної та культурної флори України.

Результати та обговорення. В Україні росте близько 250 аборигенних та понад 1 тис. інтродукованих видів плодових рослин (Меженський, 2008). Аналіз фітонімів цієї господарські важливої групи рослин свідчить про певну невпорядкованість номенклатури плодових рослин і плодових культур, як складової частини української номенклатури рослин, що заважає раціональному використанню природних ресурсів та науковій діяльності.

Вочевидь уже палеолітичні мисливці-збирачі мали назви для плодових рослин, які вживали в їжу та використовували для лікування чи з церемоніальною метою. Українські назви *глід*, *жимолость*, *слива*, *шипишина*, *яблуна* мають індоєвропейські корені, а *берека*, *брусниця*, *вишня*, *горіх (ліщина)*, *горобина*, *груша*, *дерен*, *журавлина*, *калина*,